

Co-funded by
the European Union

Audio i video montaža

Adobe Premiere Pro, radno okruženje

Jelena Todorović

Fakultet tehničkih nauka u Kosovskoj Mitrovici

UNIVERSITY OF LJUBLJANA
Faculty of Electrical Engineering

University of Pristina
Kosovska Mitrovica

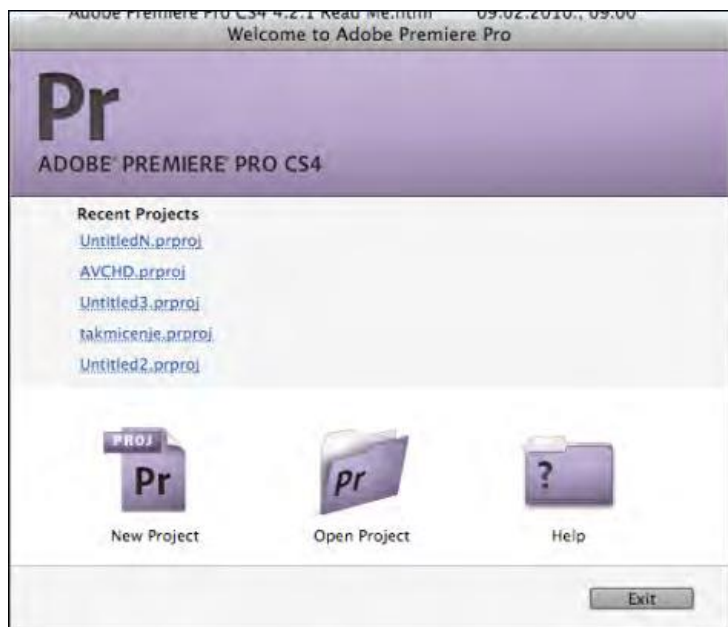

Cilj vežbe

- *U ovoj vežbi korak-po-korak upoznaćemo se sa osnovnim funkcijama i radnim okruženjem u programu Adobe Premiere Pro, jednom od najrasprostranjenijih alata za nelinearnu montažu videa. Kroz praktične primere naučićemo osnovne pojmove digitalnog videa — formate, rezolucije, standarde i vrste kompresije — i odmah ih primeniti u radu.*
- *Praktično ćemo proći kreiranje projekta, podešavanje sekvence, izbor video standarda (PAL, NTSC, HD), formata slike i vrste ulazne video datoteke. Upoznaćemo glavne panele programa — Project, Timeline, Source Monitor i Program Monitor — i logiku organizacije materijala unutar radnog prostora.*
- *Na kraju, polaznici će moći samostalno da uvezu snimke, organizuju ih, izvedu osnovnu montažu i pripreme finalni izvoz (render). Adobe Premiere Pro nudi fleksibilno i prilagodljivo okruženje koje olakšava sve faze procesa — od uvoza do završne isporuke.*

Vežba 1

- Pokrenite aplikaciju Adobe Premiere Pro.
 - *Po završetku otvaranja aplikacije, pojaviće se prozor u kome su ponuđene opcije: Recent Project (ukoliko prvi put uključujete program neće biti ponuđen nijedan projekat), New Project, Open Project, Help i Exit.*

Vežba 1

1. Izaberite New Project.

- *Otvoren je prozor New Project u kome se nalaze dva podmenija: General i Custom Settings.*
- *U podmeniju General, u odeljcima Action and Title Safe Areas, Video, Audio i Capture, trenutna podešavanja zadovoljavaju sve kriterijume prvog projekta.*

2. Ostanite u podmeniju General, izaberite Browse.

- *Potrebno je izabrati prostor na računaru na kome će Adobe Premiere čuvati svoj projektni fajl. Preporuka je da prostor za rad ne bude na sistemskom hard disku. Nastavnik praktične nastave daće uputsva za odabir putanje čuvanja.*

3. U polju Name upišite: “prvi projekat”.

4. Izaberite podmeni Scratch Disks.

Vežba 1

- *Pre nego što započnemo s radom, potrebno je odabrati prostor na kome će Adobe Premiere Pro čuvati audio i video fajlove koji nastaju tokom procesa rada. Preporuka je da hard disk na kome se čuva projekat ne bude sistemski. Zbog bolje organizacije i snalaženja, dobro je da radni direktorijum bude na istom mestu na kome je i projektni fajl.*

5. U odeljcima Captured Video, Captured Audio, Video Previews i Audio Previews izaberite iz padajućeg menija opciju Same as Project.

6. Potvrdite – “OK”.

- *Za razliku od ranijih verzija, Premiere Pro CS4 omogućava rad s različitim video fajlovima, standardima, u okviru istog projekta. Potrebno je izabrati odgovarajuću sekvencu koja je kompatibilna opremi na kojoj je materijal snimljen.*

Vežba 1

- Otvoren je prozor New Sequence, podeljen u 3 podmenija. U okviru prvog, Sequence Presets, razgledajte sadržaje svih foldera u odeljku Available Presets. Odabirom bilo kog od ovih rešenja u prozorima Preset Description (s desne strane), dobićete opis i karakteristike svakog od ovih podešavanja. Odabir ispravnog podešavanja od presudnog je značaja za nastavak rada: komfor, ali i kvalitet u radu!*

Vežba 1

7. Izaberite folder DV -- PAL.

8. Izaberite podešavanje Standard 48kHz.

- Ovo podešavanje koristi standardni PAL videoformat, odnosa stranica 4:3, analizu s proredom i zvukom 48kHz (16 bita).*
- Pre nego što dodelimo ime sekvenci u polju Sequence Name, pregledaćemo druge opcije. U odnosu na podešavanje koje smo odabrali (Standard 48kHz), možemo izvršiti neke izmene u budućoj sekvenci i prilagoditi daljem radu u podmeniju General.*

9. Izaberite podmeni General.

- Otvoren je podmeni General u kome se nalaze četiri odeljka: Editing Mode, Video, Audio, Video Previews.*

Vežba 1

- *U padajućem meniju Editing Mode, odabirom drugog izvornog medija u ovoj sekvenci automatski ćete promeniti većinu podešavanja u ostalim podmenijima. Pregledajte sve padajuće menije u podmeniju General. Većina podešavanja nema alternativu, bez izmene osnovnih podešavanja sekvence, ali je dobro obratiti pažnju na opciju Fields koja može imati važnu ulogu prilikom slanja finalnog rada na drugi medij i njegovu reprodukciju (odabir analize s proredom, progresivne analize itd.) Opciji Playback Settings vratićemo se u narednim vežbama.*
- *Ukoliko ste napravili nova podešavanja za početak rada na budućim sekvencama, sačuvajte ga komandom Save Preset i dodelite mu ime. U podmeniju Sequence Presets, u folderu Custom naći će se sva vaša podešavanja.*
- *U okviru podmenija General vratite sve podešavanja na početna!*

10. Izaberite podmeni Tracks.

Vežba 1

- *U podmeniju Tracks moguće je izabrati broj video i audio traka (šina) i vrstu audio traka koju će nova sekvenca sadržavati. Kasnije izmene moguće su i nije potrebno precizno predvideti količinu ovih traka unapred.*
11. U polju Sequence Name upišite: “razgledanje”.
 12. Potvrdite.
 13. Pred vama je novo radno okruženje Adobe Premiere Pro, pregledajte ga.
 - *U verziji Adobe Premiere Pro CS4 nalazi se u predefinisanom (engl. default) izgledu 14 različitih panela. Svaki od njih može se privremeno isključiti pritiskom na “x” s desne strane imena panela.*

Vežba 1

Vežba 1

- Panel **Project** je mesto namenjeno upravljanju celinama u projektu: sekvencama, video klipovima, audio fajlovima, slikama, grafičkim objektima.
- Panel **Resource Central** povezan je za Adobe onlajn bazom za učenje i preko nje je moguće pozvati video tutorijale, PDF uputstva i sl.
- **Media Browser** predstavlja novinu, i omogućava pregled velikog broja različitih video, audio, grafičkih i drugih fajlova bez uvoženja u Premiere Pro. Optimizovan je da prikaže i komplikovane strukture fajlova bez njihovog poznavanja, poput sadržaja P2 kartice ili BluRay diska.
- Panel **Info** služi da opiše bilo koji video klip, audio fajl, sliku, grafički objekat, ili sekvencu izabranu u panelu Project ili u panelu Timeline. Daje kratak prikaz sadržaja izabrane sekvence u pogledu trajanja i izvornog vremenskog koda snimka.

Vežba 1

- Panel **Effects** koristi se u fazi nakon grube montaže, kada je potrebno ulepšati, ili unaprediti a/v(audio i video)klip. Organizovan je u pet foldera: **Presets, Audio Effects, Audio Transitions, Video Effects i Video Transitions**. Svaki od ovih foldera sadrži veliki broj efekata različite namene.
- Panel **History**, kao i kod ostalih programa Adobe--a, omogućava vraćanje u nazad, na jedan od prethodnih koraka u izradi, u slučaju greške, ili ukoliko vam se ne dopada ishod neke operacije.
- **(Monitor) Source** koristi se za pregledanje audio, ili video klipova i grubu montažu (Panel je prazan ukoliko nijedan klip nije selektovan).
- Panel **Effect Controls** nudi velike kreativne mogućnosti u pogledu primene najrazličitijih efekata (Panel je prazan ukoliko nijedan klip nije selektovan).

Vežba 1

- Panel **Audio Mixer** predstavlja kontrolu zvuka za sve audio trake u panelu Timeline i za master audio traku.
- Panel **Metadata** omogućava upisivanje najrazličitijih pratećih meta--podataka (podataka o podacima) u video, audio ili grafičke fajlove, primenom XMP metode.
- **(Monitor) Program** namenjen je pregledu rada na trenutnom projektu. tj. konkretnoj poziciji u sekvenci, određenoj pozicijom CTI (engl. Current Time Indicator).
- Panel **Timeline** namenjen je grafičkom prikazu montiranih sekvenci.
- Panel **Audio** pokazuje izlazne vumetre master audio kanala.
- Panel **Tools** predstavlja mesto na kome se nalaze sve neophodne alatke za rad u programu.

Vežba 1

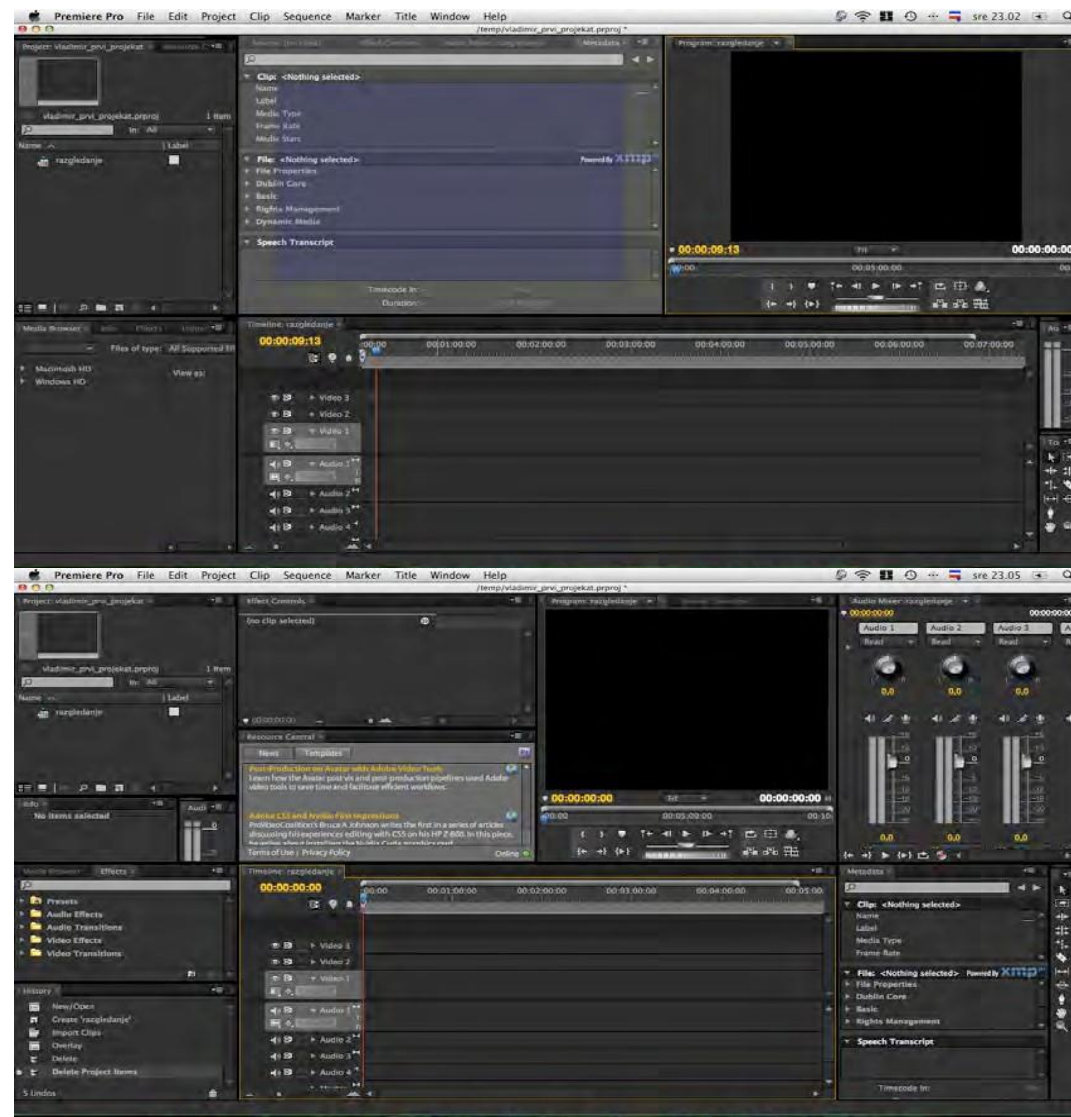
- U glavnom meniju Adobe Premiere Pro na PC računaru nalaze se: **File, Edit, Project, Clip, Sequence, Marker, Title, Window i Help** meniji, dok na Mac računaru postoje: **Premiere Pro, File, Edit, Project, Clip, Sequence, Marker, Title, Window i Help** meniji.

14. Radno okruženje možete prilagoditi prevlačenjem jednog (ili više) panela u okna povlačenjem za vertikalno postavljene tačkice koje se nalaze s leve strane svakog jezička; možete im uzajamno menjati veličine postavljanjem kursora između susednih panela i njihovim povlačenjem, a pomoću jezičaka možete pristupiti svim panelima koji se nalaze u jednom oknu. Izmenite radno okruženje.

Vežba 1

- Kada otpočnete s prevlačenjem panela u druge panele, pre nego što pustite (engl. drag and drop), možete primetiti da se pojavljuje karakteristična plavičasta maska koja, u zavisnosti od pozicije menja svoj oblik. Ukoliko se nalazi po sredini panela (kao na slici) i pravougaonog je oblika, panel će biti postavljen unutar postojećeg okna, a ukoliko panel stavite u neku od strana, trapezasta maska označava u kom pravcu će nastati novo okno za panel koji prenosite.*

Vežba 1

- *Nekada možete sačuvati novo okruženje, izaberite Windows > Workspace > New Workspace. Imenujte okruženje i potvrdite („OK“).*
- *Izmene u radnom okruženju Adobe Premiere Pro ne pamti i nije moguće ići korak po korak unazad preko komande Undo, ili putem panela History.*

15. Da biste se vratili na prvobitno radno okruženje izaberite Windows > Workspace > Editing, odnosno Windows > Workspace > Reset Current Workspace... (Potvrdite).

- *Editing radno okruženje korist ćemo u većini vežbi.*

Preko prozora Trim, počecemo proces nelinearne montaže. Kao što je već rečeno, u panelu Project vrši se uvoženje a/v fajlova i statičnih slika, za reprodukciju a/v fajlova i njihove osnovne izmene (skraćivanje, premeštanje i spajanje) zadužen je panel Timeline, a rad u prozoru Trim omogućava sečenje materijala.

Vežba 1

- Sav radni materijal dostupan je na računaru u direktorijumu:
D:\Materijal_za_vezbe – Adobe Premiere.

16. Izaberite File > Import ili „Ctrl+I“ (PC)/„Command+I“ (Mac), i iz direktorijuma D:\Materijal_za_vezbe – Adobe Premiere uvezite fajlove iz foldera Banka 1 (Video_1, Video_2, Video_3, Video_4).

17. Potvrdite (pritisnite dugme „Open“).

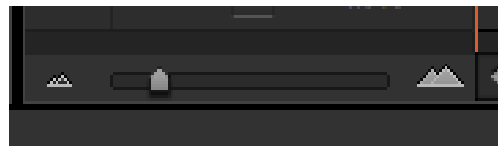
- *Odabrani fajlovi nalaze se u Panelu Project. Odabirom polja Name poređaćete fajlove po abecednom redu (unapred ili unazad).*

18. Odvucite obeležene fajlove na traku Video 1 unutar panela Timeline.

Vežba 1

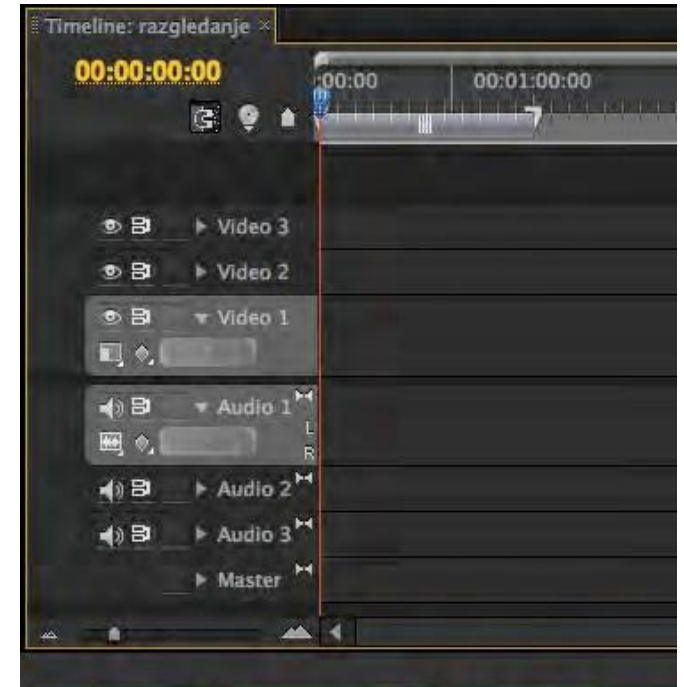
- *Ukoliko je prikaz panela Timeline takav da niste u mogućnosti da odredite gde se tačno CTI (Current Time Indicator -- indikator tekućeg vremena) nalazi (previše uvećan ili previše umanjen), pritiskom na dugme „Zoom Out“, ili pritiskom na (prečicu) taster „--“ umanjćete prikaz, a pritiskom na dugme „Zoom In“, ili pritiskom na (prečicu) taster „=“ uvećaćete prikaz.*

- *Fajlove odvučite na natpis Video 1 i ukoliko se plavi jezičak CTI u trenutku prevlačenja nalazio na samom početku panela Timeline, vaši klipovi postavljeni su na početak sekvence. Ukoliko CTI nije bio na početku, možete ga povući ka početku, ili pritisnuti (prečicu) taster „Home“. Sada možete odabrati ponovo fajlove (video klipove) unutar panela Timeline i prevući ih u pravcu CTI.*

Vežba 1

- *Ukoliko želite da se CTI nalazi na kraju, možete koristiti taster „End“, a tasterima „PgUp“ i „PgDn“ možete pomerati CTI unapred, ili unazad ka mestu gde je napravljen rez između 2 kadra.*
- *Ukoliko korišćenjem tasterskih prečica ne postignete nikakav efekat, panel Timeline nije aktivan (oko aktivnog panela pojavljuje se žuti okvir), a da biste aktivirali okvir kliknite bilo gde po površini panela.*

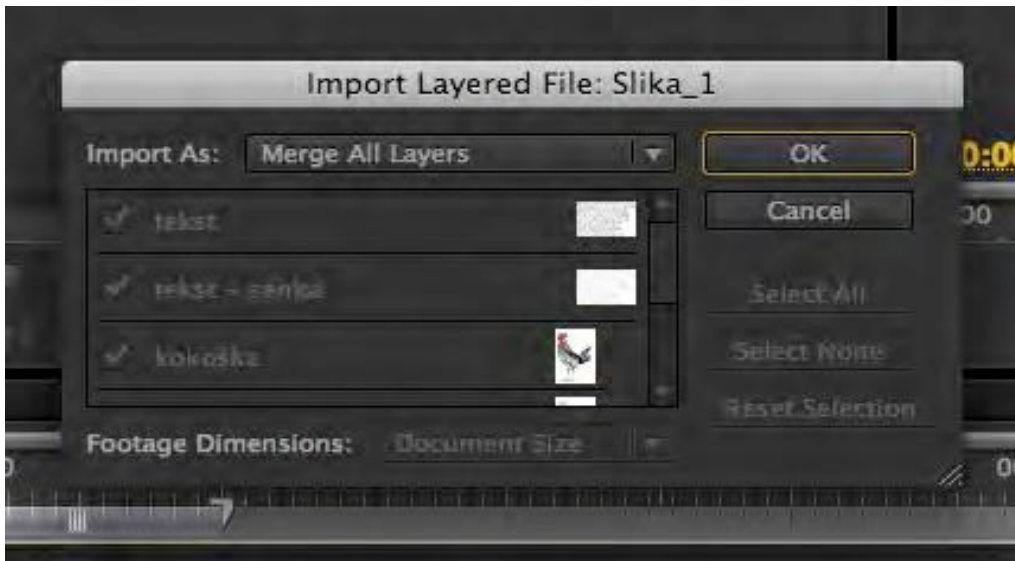
19. Komandom Import, iz foldera Banka 1 , uvezite fajl Slika_1.

Vežba 1

- *Adobe Premiere Pro nakon ove komande otvara novi prozor, Import Layered File: Slika_1, zbog toga što se slika (napravljena u Photoshop--u), koju želimo da uvezemo sastoji iz više lejera (engl. layers) padajućeg menija Import As izaberite Sequence. Potvrdite.*

20. Iz padajućeg menija Import As izaberite Sequence. Potvrdite.

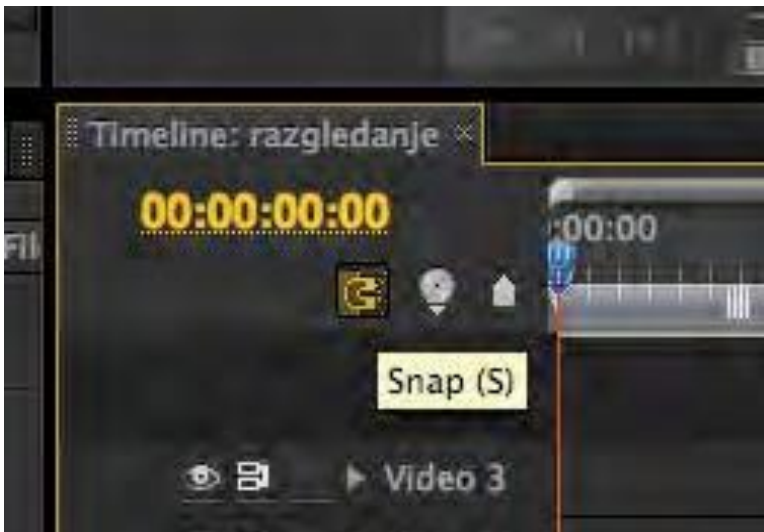

- *Na ovaj način, fajl napravljen u Photoshop--u uvežen je po zasebnim lejerima i kao celina (jedan lejer), od njega je napravljena nova sekvenca. Ukoliko biste odabrali opciju Import As: Merge All Layers u panelu Project, slika bi bila uvežena kao celina. Od ove verzije Adobe Premiere Pro, omogućeno je uvoženje odabranih lejera u veličini sekvenca, ili originalnog dokumenta (opcija Footage Dimensions).*

Vežba 1

21. Postavite CTI na kraj zadnjeg video klipa u panelu Timeline. Odaberite folder Slika_1 iz panela Project i odvučite na traku Video 1.

- Pažljivo prevucite folder iza CTI. Ukoliko je uključena opcija Snap, svi video klipovi i sekvenca biće poređani u kontinuitetu. Opciju Snap moguće je aktivirati u panelu Timeline na ikonicu Snap, tasterom „S“, ili iz menija Sequence > Snap.*

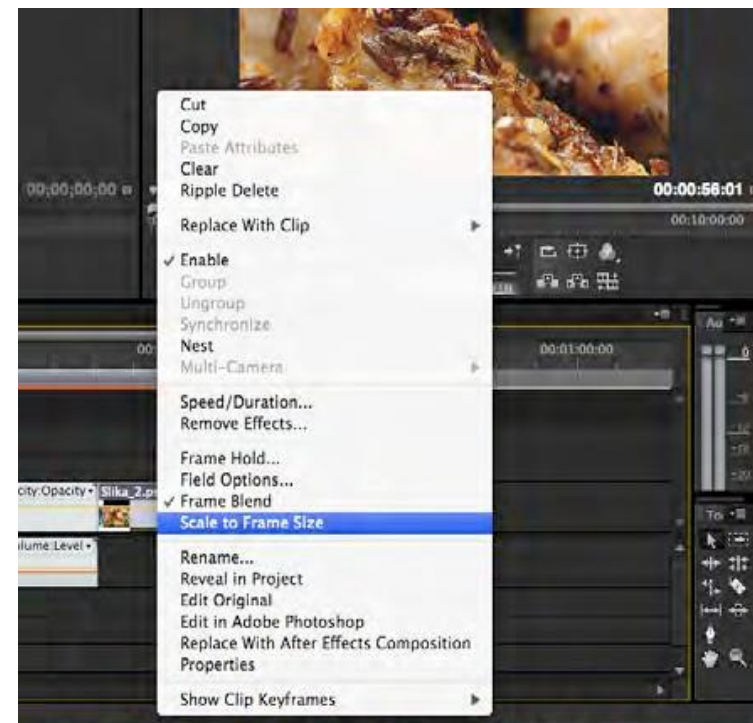
- Kada je alatka Snap aktivna, video klip koji dovlačite, ili pomerate unutar panela Timeline, povezaće se s ivicom susednog video klipa, i napraviti neprimetan prelaz među video klipovima.*
- Kada alatka Snap nije aktivna, pomeranje video klipa morate izvršiti vrlo pažljivo, kako ne biste skratili postojeći klip ili napravili razmak.*

Vežba 1

22. Postavite CTI na kraj poslednjeg video klipa u panelu Timeline. Komandom Import iz foldera Banka 1, uvezite fajl Slika_2, Import As: Merge All Layers i odvucite ga na Video 1 traku u panelu Timeline.

- *Postavljena slika veća je od rezolucije projekta u kome radimo (2048 x 1536 piksela). Ovakve i još veće slike (do 4096 x 4096 piksela) omogućuju nam veću fleksibilnost u radu, jer je slika uvek dovoljno oštra na televizijskom ekranu.*
- *Manipulacijom precizne promene veličine slika bavićemo se u okviru narednih vežbi.*

23. Odaberite fajl Slika_2 unutar panela Timeline > DK (desni klik miša) po njemu > Scale to Frame Size.

Vežba 1

- *Na ovaj način, dobili smo uklapanje slike u projekat, jer je smanjena na odgovarajuću veličinu (720 x 576 piksela.). Ukoliko ipak želite da vratite sliku u originalnu rezoluciju, samo ponovite korake iz ove tačke.*

24. Komandom Import, iz foldera Banka 2, uvezite fajl Audio2_1.

- *Ukoliko je fajl 48000 Hz i 32 bita Adobe Premiere Pro neće imati poteškoća pri uvoženju. Ukoliko je fajl npr. standardnog kvaliteta za CD (44100 Hz, 16 bita), ili još nižeg kvaliteta npr. 32000 Hz s 12 bita (drugi standard DV,) program će prvo morati da ga konvertuje u format koji mu odgovara za rad. Ova operacija može da potraje.*

25. Postavite CTI na početak panela Timeline. Odaberite u panelu Project fajl Audio2_1 i odvučite ga na Audio 1 traku u panelu Timeline.

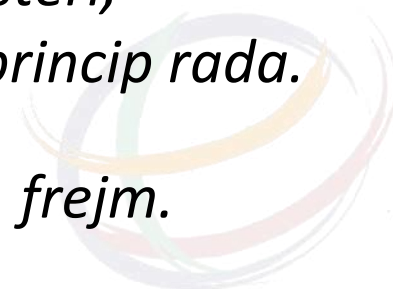

Vežba 1

- *U zavisnosti od toga da li je uveženi fajl mono ili stereo, Adobe Premiere Pro dozvoliće njegovo postavljanje na predefinisane 3 stereo trake, ili će napraviti novu traku. Podešavanjem specifičnih audio kanala po otvaranju nove sekvence, moguće je postaviti predefinisano više mono, stereo ili 5.1 traka.*

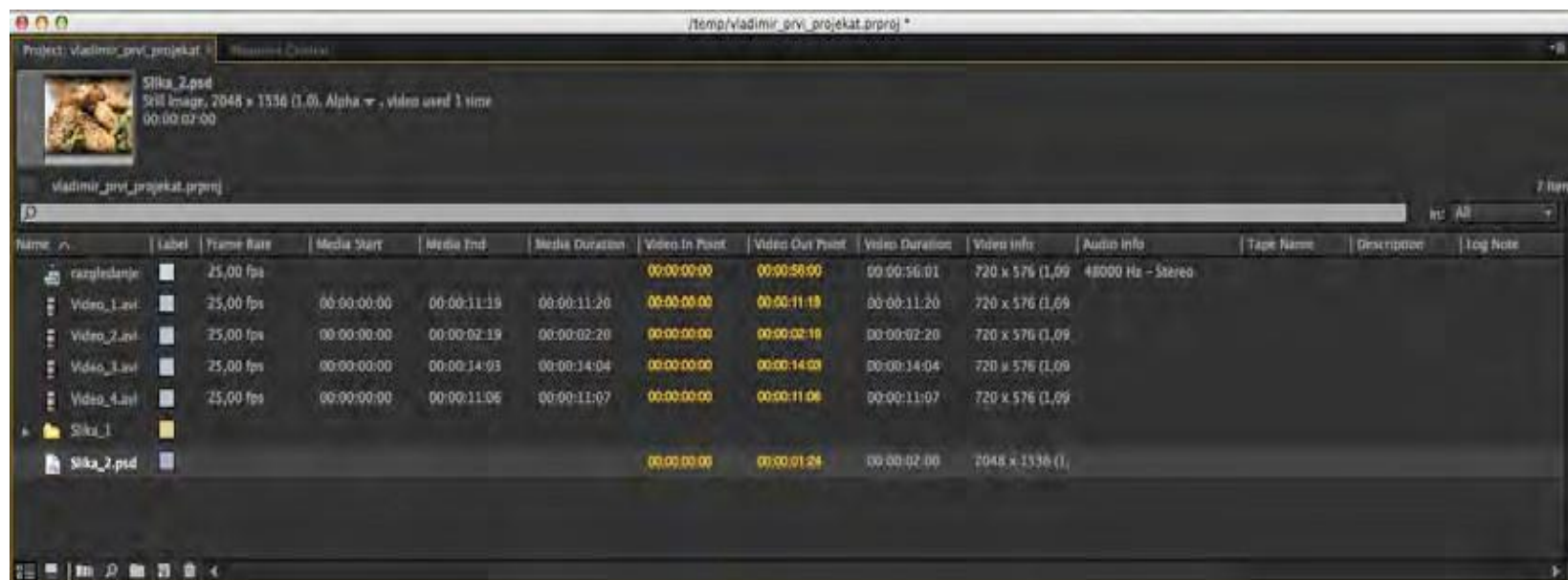
26. Sada možete reprodukovati audio i video sadržaj koji ste postavili u panel Timeline, pritiskom na dugme „Play/Stop Toggle“ u panelu Program, ili pritiskom na taster „Space“. Reprodukciju ćete prekinuti na isti način na koji ste je započeli.

- *Probajte tastere „J“, „K“ i „L“ za pokretanje unapred i unazad. Ovi tasteri, najčešće, u različitim aplikacijama za nelinearnu montažu imaju isti princip rada.*
- *Pritiskom na tastere strelica levo i strelica desno pomerate se za po 1 frejm.*

Vežba 1

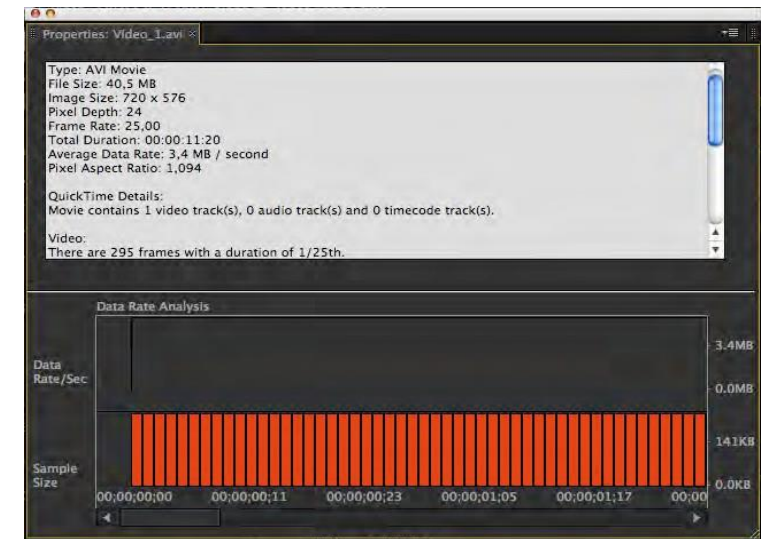
27. Zatvorite panele Program, Source, Effect Controls, Audio Mixer, Metadata. Na ovaj način dobili smo prošireni panel Project u kome sada, osim naziva fajlova, možemo videti neke njihove karakteristike. Pregledajte ih.

Vežba 1

28. Odaberite bilo koji fajl unutar panela Project, npr. Video_1.avi. DK miša po njemu > Properties. Na ovaj način možete videti sve neophodne informacije o odabranom fajlu.

29. Izaberite Window > Workspace > Reset Current Workspace...

30. Odaberite sve u panelu Timeline komandom Edit > Select All, ili kombinacijom tastera „Ctrl + A“ (PC) ili „Command + A“ (Mac). Obrišite odabrano komandom Edit > Clear, tasterom „Delete“ (PC i Mac).

31. U panel Timeline prevucite samo video klipove i audio fajl. Reprodukujte sekvencu.

- *Možete primetiti da ne postoji potpuni kontinuitet u radnji. Sada ćete to*

Vežba 1

32. Odaberite treći video klip (Video_3), prevucite ga na mesto drugog video klipa. Reprodukujte sekvencu.

- Ovom metodom uspeli smo da pomerimo klip na željeno mesto, ali smo u isto vreme uništili drugi video klip (Video_2).*

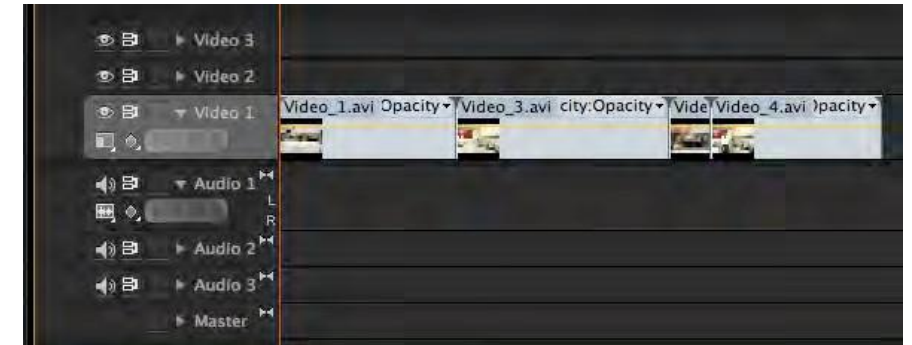
33. Vratimo se korak unazad.

- U Adobe Premiere Pro postoji više načina da se vratimo korak unazad: preko komande Edit > Undo, kombinacijom tastera „Ctrl + Z“ (PC) odnosno „Command + Z“ (Mac), ili preko panela History u kome su ispisani svi naši dosadašnji koraci od kako smo započeli projekat.*

Vežba 1

34. Da bismo uspešno zamenili mesta klipovima treba odabrati treći video klip i uz prevlačenje na mesto drugog držati kombinaciju tastera „Alt + Ctrl“ (PC) ili „Option + Command“ (Mac). Ova operacija naziva se Extract & Insert Selection (Izdvajanje i umetanje).

35. Reprodukujte sekvencu.

- *Ostala je još jedna montažna greška. Potrebno je skratiti drugi video klip (Video_3) kako bi se treći klip (Video_2) na njega logično nadovezao.*

36. Postavite CTI između drugog i trećeg video klipa. Odaberite dugme „Trim“ unutar panela Program, ili taster „T“.

Vežba 1

- U levom monitoru Trim prozora nalazi se drugi, a u desnom monitoru treći video klip.

37. Kliknite preko levog monitora Trim prozora i ulevo pomerajte kursor, dok vam se ne učini da kadar najviše liči na kadar u desnom monitoru, a ukoliko je potrebno u desnom monitoru izvršite izmenu u kontra smeru.

38. Da biste proverili kakvu ste montažnu odluku napravili, pritisnite dugme „Play Edit“.

Vežba 1

39. Ukoliko ste zadovoljni montažom, zatvorite prozor. Ako niste, u skladu s ciljem koji imate, prepravite drugi, ili treći klip.
40. Reprodukujte sekvencu.
41. Sačuvajte projekat (File > Save As...) na mestu i pod imenom koje će vam dati nastavnik praktične nastave.

Pitanja i odgovori

"Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them."

Network of centers for regional short study programs in the countries of the Western

Balkans Call: ERASMUS-EDU-2023-CBHE

Project number: 101128813